

Yusuf

291-99

4-18

2011.

67

ԿԱՄՈՒՐՁ

ԱՅԼԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏԱՌԻԹԻՒՆ ՄԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՊ

معارف عوميه نظارت جليله سنك ۲۷ ربيع الاول ۳۰۰
و ۲۴ كانون ثاني ۹۸ تاريخي و ۹۵۴ نومروي
رخصتنامه سيله نشر اولمشدر
مصارفي آمريكان مسيوز شرکي طرفندن تسويه
اوله رق طبع اولمشدر

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

891.99 1889

4-18

891.99

1-18

ԿԱՄՈՒՐՁ

ԱՅԼԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ճանապարհորդ մը իւր ճամբորդութեան
մէջ շատ այգիներու եւ սլարտէզներու մէջ-
տեղ զեղեցկաշէն քաղաք մը եկաւ : Տե-
րեւախիտ ծառեր անոր լայն եւ ընդար-
ձակ փողոցները կը հովանաւորէին : Հա-
րուստներուն տուները մեծ էին եւ հեշտ,
աղքատներուն ալ փոքր՝ բայց մաքուր եւ
անդորր : Հարիւրաւոր խանութներ լեցուն
էին մեծագին վաճառօք, եւ գործարանաց
մէջ արհեստաւորք միշտ զբաղեալ էին
գործով : Վերջապէս ժողովուրդը երջանիկ
եւ բարենշան կ'երեւէր : Ճանապարհորդը
մեծ հաճութիւն կը զգար բոլոր տեսած-
ներէն, եւ քաղաքացիներէն մէկուն հետ

1544-ԱԷ

2635
39

խօսակցութեան մտնելով ըսաւ անոր, "Ձեր քաղաքը շատ գեղեցիկ է, եւ ժողովուրդը երջանիկ եւ բարենշան կը գտնեմ:" "Ս.յո," պատասխանեց միւսը. "մեր քաղաքը գեղեցիկ է, եւ շատ երջանիկ պիտի ըլլայինք, եթէ գետը չըլլար:"" "Ի՞նչ գետ," հարցուց օտարականը. "հս հոս գետ չտեսայ:"" "Կայ գետ մը," ըսաւ միւսը, "խոր եւ սրընթաց գետ մը, որ քաղաքին մօտ դաշտին մէջէն կը վազէ ահռելի երեւոյթով. ուստի եւ անոր եզերքը կարգաւ խիտ առ խիտ ծառեր տնկած ենք գետը ծածկելու համար, քանզի չենք ուզեր անոր նայիլ, ոչ ալ անոր վրայ մտածել:"" "Ի՞նչ վիշտ կ'ընէ ձեզի գետը," հարցուց ճանապարհորդը զարմանօք եւ հետաքրքրութեամբ. "Քաղաքացիք անոր այս հարցմանը սա պատասխանը տուաւ. "Մեր երկրին թագաւորը յիշեալ գետին միւս կողմը կը բնակի, եւ կը պահանջէ որ մենէ ամէն մէկը, կանուխ կամ ուշ, այն խոր եւ սրընթաց գետէն անցնելով երթայ անոր քով:

Մենք առաջուց չենք գիտեր թէ երբ կը կոչէ զմեզ, բայց թագաւորին պատգամաբերը երբ որ գայ, կը ստիպուինք երթալ. Երբեմն զիշերը կը կոչէ զմեզ, եւ պէտք է որ երթանք. երբեմն ալ այնպիսի ատեն մը կը կոչէ որ շատ զբաղեալ ենք գործերով, սակայն կը ստիպուինք անմիջապէս մեր գործերը թողուլ ու գետէն անցնելով երթալ:" "Ի՞նչպէս հնար է անցնիլ գետէն," հարցուց օտարականը, "նաւակա՞ւ թէ ուրիշ կերպով:"" "Ումանք կ'ըսեն թէ անցնելու համար նաւակ կայ, ումանք ալ կ'ըսեն թէ չկայ. ասոր վրայով ձեզի ստոյգ բան մը չեմ կրնար ըսել. սա միայն իբրեւ ստոյգ կ'ըսեմ թէ այն գետը մեզ կը դողացունէ. անոր վրայ խորհիլն անգամ մեզի մեծ անձկութիւն է. ուստի միշտ կը ջանանք, որչափ հնար է, անոր գողափարը մեր մտքէն հանել. Անոր վրայ շատ քիչ կը խօսինք. Մենէ ամէն մէկը գիտէ թէ գետէն պիտի անցնի, երբ որ կը կանչուի. ուստի չենք ուզեր ժամանակէն

առաջ մեր խաղաղութիւնը վրդովել անոր լիշատակութեամբը," պատասխանեց քաղաքացին: "Թագաւորին դռնուած երկիրն ի՞նչպիսի տեղ է" ըսաւ օտարականը: "Ամէն մարդ կ'ըսէ թէ շատ գեղեցիկ երկիր է. բայց այս մասին ալ քիչ բան գիտենք. անկէ հոս վերստին եկող մը չկայ որ մեզի այն տեղւոյն վրայով լուր տայ: Թագաւորին մեզի զրկած խօսքէն գիտենք թէ շատ սքանչելի տեղ է, եւ թէ հոն մեզ ամենուս համար պատրաստուած բնակարաններ կան, բայց եւ այնպէս շատ քիչերը կը փափաքին հոն երթալ. ընդհակառակն զրեթէ ամէն մարդ աւելի կ'ընտրէ հոս մնալ: Ամէնքս ալ այն գետէն կը վախնանք:" "Ինչո՞ւ համար նաւակներ չէք չիներ կամ սւրիշ պատրաստութիւններ ըներ անցքը դիւրացնելու եւ զձեզ վտանգէն ապահով ընելու համար," կրկնեց օտարականը: Այս հարցման վրայ քաղաքացին տհաճութեամբ պատասխան տուաւ ըսելով. "Կ'աղաչեմ, տէր, այս նիւթին

վրայ այլ եւս չիօսինք. Ժամավաճառ ըլլալ չեմ ուզեր, քանզի դործ ունիմ, մանաւանդ որ ձեզի ըսի արդէն թէ այս մասին շատ տգէտ ենք, եւ թէ այս նիւթին վրայ խօսելէ չենք խորթիր. քաղաքավարութեան ալ դէմ համարուած է ասիկա խօսակցութեան նիւթ ընել: Եթէ այս նկատմամբ աւելի տեղեկութիւն ունենալ կ'ուզէք, դացէք սա մարդուն՝ որ ինչպէս կը տեսնէք, աղոց հետ կը խօսի. նա ձեր ամէն հարցմանը պատասխան կու տայ, քանզի թագաւորին պաշտօնատարներէն է: Անատեն օտարականը թագաւորին պաշտօնէին մօտենալով կը հարցունէ անոր թէ կը հաճի՞ արդեօք քանի մը տեղեկութիւն տալ այն գետին վրայով որոյ համար կ'ըսուի թէ քաղաքին մօտ է, եւ թէ ամէն քաղաքացի պէտք է որ օր մը անկէ անցնելով երթայ թագաւորին երկիրը որ գետին միւս կողմն է: "Ամենայն յօժարութեամբ," պատասխանեց պաշտօնեայն. "եթէ կը հաճիք ինծի հետ դալ քաղաքէն

դուրս քիչ մը հեռու, գետը ձեզի կը ցուցնեմ:" Օտարականը գնաց թագաւորին պաշտօնատարին հետ, եւ դաշտին մէջէն անցնելով եկան լայնատարած եւ խորաջուր գետի մը քով:

Օտարականն այն գետը տեսնելով զարհուրեցաւ եւ ըսաւ թագաւորին պաշտօնատարին. "Ստոյգ է որ այս քաղաքին բնակիչներուն ամէն մէկը պիտի ստիպուի օր մը անցնիլ այս գետէն:" "Այո," ըսաւ պաշտօնատարը. "թագաւորին հրամանն այս է:"" "Բայց հա՞րկ է որ անոնք ջուրին մէջէն անցնին. քանզի, ինչպէս կը տեսնեմ, գետին հոսանքն այնպէս ուժգին եւ արագ է որ զանոնք կրնայ առնուլ տանիլ: Ուրիշ ճամբոյ մը չկա՞յ անդին անցնելու՝ առանց ջուրին մէջէն երթալու:" "Անտարակոյս կայ," ըսաւ միւսը. "թագաւորն արդէն հոգ տարած է չի՞նել տալ հաստատուն կամուրջ մը, յորմէ գետէն անցնող ամէն մարդ կրնայ միւս կողմն երթալ, եթէ կամենայ:"" "Կամուրջ մը,"

դռնեց օտարականը. "բայց ես այդպիսի բան մը չեմ տեսներ. քաղաքացիներէն մէկն ալ որուն հետ քիչ մը յառաջ կը խօսէի գետին վրայով՝ ամենեւին կամուրջի խօսք չըրաւ. թերեւս անոր վրայով տեղեկութիւն չունէր:"" "Թերեւս," կրկնեց պաշտօնատարը. "բայց, ինչպէս ըսի, գետին վրայէն անցնելու համար կայ կամուրջ մը, զոր թագաւորին որդին չինած է, եւ ամէն մարդու հրաւէր կ'ընէ անկէ անցնելու: Ստոյգ է որ քաղաքացիներէն շատերն զբաղեալ ըլլալով իրենց առետրովը եւ ուրիշ հոգերով, գիտնալով եւս թէ իրենց կանչուելու ժամանակն անորոշ է, կամուրջին նկատմամբ խնդիր կամ հարցուփորձ չեն ըներ, եւ եթէ երբէք անոր վրայով բան մը լսեն, չուտով կը մոռնան: Արդարեւ կամուրջը քիչ մը հեռու է, եւ բաւական աշխատութիւն պէտք է զայն գտնելու. բայց այն է մի միայն ապահով ճամբան գետին միւս կողմն անցնելու: Շատ, շատ մարդիկ չեն հաւատար

ասոր . կը կարծեն թէ կարող են անցնիլ գետին մէջէն քալելով կամ լողալով . այս պատճառաւ , երբ կը կանչուին թագաւորին եղած տեղը երթալու համար , կը ստիպուին այս վերջին ճամբան բռնել , այսինքն՝ հետի կամ լողալով անցնիլ : Այս տեսակ մարդիկ անտեղեակ են կամուրջին . եւ եթէ իրենց կանչուած ատենը կամուրջը գտնել կամենան , անօգուտ է , քանզի անցած է ժամանակը . ուստի կամայ ակամայ կը նետուին այն խոր եւ սրընթաց ջուրց մէջ , եւ հոսանքին բռնուած ենէն մղեալ՝ հարկաւ կը տարուին : Այս կողմը մնացողներն անգէտ ըլլալով գետին մէջէն անցնողներուն պատահած արկածից՝ իրենք ալ նոյն բանը կ'ընեն , երբ անցնելու կարգն իրենց կու գայ : Այսպէս կը կորսուին իրարու ետեւէ՝ առանց տեսնելու երբեք թագաւորին երեսը եւ անոր գեղեցիկ եւ փառաւոր արքունիքը :

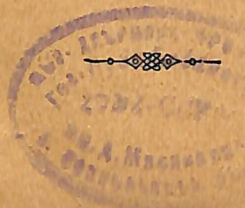
“Շատ ցաւալի է տսիկա ,” ըսաւ օտարականը : “Այո ,” պատասխանեց թագա-

ւորին պաշտօնատարը . “արդարեւ ցաւալի է , մանաւանդ եթէ խորհինք թէ ի՞նչ մեծ ծախիւք շինուեցաւ կամուրջը , եւ թէ քանի՜ քանի անգամ թագաւորը կը զրկէ իւր ծառաները քաղաքին բնակիչներուն լուր տալու կամուրջին վրայով , զգուշացնելու եւ խրատելու զանոնք որ ամէն մարդ փութով սորվի կամուրջին տեղն ու ճամբան , այնպէս որ եթէ յանկարծ կամ գիշերուան մէջ կանչուի , կարող ըլլայ գտնել զայն , եւ ապահով անցնի գետին միւս կողմը :

Նա մանաւանդ թագաւորը գիրք մ'ալ հրատարակել տուած է , յորում լիովին տեղեկութիւն կը տրուի կամուրջին վրայով , եւ թէ ինչպէս կը գտնուի անիկա : Այս գիրքը քաղաքին զրատուններուն մէջ կը վաճառուի , բայց ցաւով կ'ըսեմ թէ չատերն անփոյթ են անկէ օրինակ մը գնելու , կամ , եթէ ունին , կարգալու ուշադրութեամբ : “Քաղաքացւոց այս անհոգութեանը եւ պերախտութեանը համար թագաւորն ի՞նչ-

պէս չի բարկանար," ըսաւ օտարականը :
 "Թագաւորը շատ վշտացած է . կը ցաւի
 նաեւ այս ժողովուրդին վրայ," պատաս-
 խանեց պաշտօնատարը , "քանզի կը սիրէ
 իւր բոլոր հպատակները , եւ կը փափաքի
 որ անոնք անվտանգ համին իւր արքա-
 յութեան մէջ անոնց համար պատրաս-
 տած չքեղ բնակարանները : Այս պատճա-
 ռաւ անոնց ժիշտ պատգամաւորներ կը
 ղրկէ , որոնք կը խօսին ժողովրդեան՝ կա-
 մուրջին վրայով , եւ կը յորդորեն զանոնք
 անոր օգուտը վայելելու :

Եթէ մէկը հարցունէ թէ ո՛ւր է այդ
 քաղաքը , եւ որո՞նք են անոր անհոգ բնա-
 կիւնները , կը պատասխանենք թէ այդ հար-
 ցունողին բուն իւր բնակած քաղաքն է
 այն , եւ հաւանականաբար ինքն ալ այն
 անհոգ եւ ապերախտ բնակչաց մին է :

2013

Հայաստանի Ազգային գրադարան

NL0435464

